

En 14-årig piges fortælling om en usædvanlig rejse, da hendes mor en sommerdag beslutter sig for at emigrere til Grækenland med 3 børn, kanin og undulat. Dette er den originale stil, som jeg skrev som i 1981 om vores flytning til Grækenland to år tidligere. Testen er oprindeligt skrevet ind i to kladdehæfter og afleveret som fristil i to afsnit. Jeg fik 13 i karakter for hver af stilene. Teksten har ikke været offentlig før.

BAG FREMMEDE HORISONTER

af Lulu Chalotte Harteg Jacobsen, 1981

Det var hundekoldt, skønt det var sommer. Sommeren 79. Min mor var syg, og vi gik og frøs. Folk var sure. Priserne høje. Hvad skulle vi gøre? Rejse. Rejse langt væk. Til Spanien! Dernede var klimaet dejligt, folk muntre og livsglade og maden billig. Min far syntes ikke om idéen, han havde jo også sin stilling som skoleinspektør, men han skulle alligevel til skoleledermøde i Jylland...

En dag i Juni tog vi så, min lillesøster Mimi, min lillebror Peter, mor og jeg et par poser hver, gik ind på værelserne, tog vores bedste tøj og sager og proppede det ud bag i bilen, hvor bagsæderne var taget ud. Vores bil var en gammel Renault, der ustandselig måtte til reparation. Desuden røg Mimis kæreste øje: den talende og tamme undulat Mester Jakob samt min elskede kanin Ninka Nusin (proppet ind i et i fuglebùr) med om i bilen. Far skulle selvfølgelig også med.

Efter vi havde sagt farvel til resterende dyr, som f.eks hund og kat, der desværre ikke kunne komme med, vinkede vi farvel til bedstefar, der skulle passe på huset og dyrene.

Da vi kom til Jylland skulle far til skoleledermøde i en weekend i Skjern. Imens boede vi ved vesterhavet i telt. Bagefter kørte vi op for at besøge farmor Signe og farfar Duzinus Elvinus Marinus i Nørresundby. Der blev far sat af sammen med Mester Jakob og Ninka Nusin, som vi desværre havde fundet ud af ikke kunne komme med over grænsen. Desuden fyldte de for meget i bilen.

Da vi kom til Nørresundby var tante Grete der. På det tidspunkt lagde baskerne bomber i Spanien på stranden, hvor turisterne kom. Og så var det Grete sagde, at vi jo kunne tage til Grækenland i stedet for. Det var ikke meget længere væk. Nogle dage efter tog vi så afsted mod Grækenland.

Vi kørte ad motorvej hele vejen gennem Tyskland og holdt ind på rasteplasser for at sove. Det var der mange andre, der også gjorde. På cafeterierne på rasteplasserne, hvor vi spiste, skulle næsten alting trækkes i automater.

Så kom vi til Østrig. Det blev et lidt længere ophold der, end vi havde troet, for lige inden grænsen brændte koblingen sammen og vi måtte standse i den første by, vi kom til efter grænsen. Den hed Goslav. Her måtte bilen til reparation. Det tog en uge. Imens boede vi på en bondegård hos en gammel kone, hvor vi hver dag fik frisk komælk lige fra stalden. Det lavede hun til kakaomælk og kaldte krau-krau.

Østrig er landet med regn og kulde, det mærkede vi nu selv. Det kan man også sige vores telt og tøj gjorde, det blev i hvert fald gennemblødt. Og vi var godt sure det meste af tiden. Undtagen den dag, da solen skinnede og vi tog med toget ind til Salzburg. Her blev mor godt nok sur, da tjeneren på en restaurant prøvede at snyde hende for 100 schilling.

Vi boede også på en campingplads i Goslav, hvor vi var så heldige ikke at drukne i regnen. En dag 'bortførte' Peter og jeg Mimi, som havde bind for øjnene, ind på en grund, hvor de var ved at bygge et hus. Pludselig kom der en dame. Hun begyndte at skælde os ud og spørge om en masse ting på tysk. Vi stod bare og så på hende uden at svare, for vi forstod ingenting. Så blev hun mere rasende og vi skyndte os væk.

Da bilen var blevet repareret et par gange, og vi havde betalt regningen, kørte vi videre gennem Alperne, med bilen nogenlunde i orden, til Jugoslavien. Der var snusket og beskidt så snart man kom indenfor grænsen. Indtil da havde vi også kunnet overnatte i bilen på rasteplasser og parkeringspladser, men det gik bestemt ikke der. Vi blev endog forfulgt af en jugoslavisk frugthandler, der i starten forærede os en masse frugt. Men så fik vi da en billig middagsmad.

Vi var ved at omkomme af hede den dag, vi ved den græske grænse, måtte gå flere gange frem og tilbage for at få vekslet penge. Det var noget med, at de kun ville veksle de små sedler om til græske, og så måtte vi tilbage igen til Jugoslavien og tilbage igen til Grækenland for at få dem vekslet.

Nu var vi endelig kommet til Grækenland. Hvor skulle vi køre hen? Hvor skulle vi bo? Først kørte vi til Tessaloniki, som på græsk hedder Saloniki. Der kom vi ind på en campingplads ca. 25 km fra Tessaloniki. Den var enormt stor og lå lige ud til stranden. Vi fik slået teltet op og pumpet luftmadrasser. Men om natten blev det et værre vejr. Der kom nogle ordentlige brag. I en brøkdelen af et sekund lyste himlen op. Det strømmede ind med regn. Og teltet var ved at blæse om, så mor måtte ud og slå pløkke i hele tiden. Nogle gange blæste det sådan op, at hun måtte stå og holde på teltet i længere tid. Da vi vågnede næste morgen, var hele campingpladsen oversvømmet. Der lå vand i en 25 cm's højde, og kommunens pumpestationer havde travlt hele formiddagen.

En anden dag var vi kommet til smække os ude af bilen. Også reservenøglen lå derinde. Mor ville til at smadre en rude, men så hørte vi pludselig danske stemmer. Det var fire danske unge mænd, der løb og spillede frisbee. Vi fik dem til at hjælpe os. De tog en snor, bandt en løkke på den, hejste den ind gennem en lille sprække ved forruden og fik den om håndtaget ved hjælp af en lille gren. Derefter fik de håndtaget hevet tilbage og døren sprang op.

Da vi havde boet der nogle dage, begyndte pengene at slippe op. Vi måtte køre til Tessaloniki for at telegrafere til far og fortælle ham, at han skulle sende flere penge. Vi blev ved med at køre til Tessaloniki for at telegrafere. Der kom stadig ingen penge. Far *havde* sendt penge, men grækerne kunne ikke finde ud af at få det ordnet, så vi kunne få dem. Typisk. Mor prøvede at ringe, men kunne ikke komme igennem.

I flere dage sultede vi. De sidste penge blev brugt på benzin og telegrammer. Til sidst var der kun lige benzin til at komme til Tessaloniki. Den dag lå der telegram til mor fra far på posthuset i Tessaloniki om at gå op til den græske FDM og få udleveret penge dér. Mimi og Peter var taget med hende. Jeg var syg af sult og kunne kun ligge inde i teltet hele dagen.

Da de kom ind på FDM måtte de vente i flere timer. Mimi besvimed. Hvis de ikke fik penge, måtte de overnatte i bilen, for de havde jo ikke mere benzin. Endelig. De fik pengene og skyndte sig ud at købe ind. De fik benzin på bilen og kørte hjem til campingpladsen. Men så endelig, da vi fik mad igen, kunne vi næsten ikke få en bid ned. Sådan er det når man har sultet i lang tid. Selv det chokolade, jeg havde plaget om i flere dage, fik jeg kvalme af.

Da vi havde været på campingpladsen i en uge, tog vi videre for at finde et sted at bo. Vi ville ned syd på. Til Peloponnes, den sydligste del af Grækenland (med undtagelse af øerne). Peloponnes er egentlig en halvø. Men en kanal, Korintherkanalen, adskiller den fra fastlandet. På vej derned skulle vi forbi Athen. Mor kom til at dreje fra et forkert sted. Vejen førte ned mod Athens havneby Piræus. Der fór vi vild i de snævre gader. Idet vi bakkede for at vende om igen, drøned vi lige ind i en taxa og smadrede vores ene baglygte. Taxachaufføren steg ud af vognen og begyndte at råbe og fægte med armene, som grækere nu gør det. Der samledes opløb. Mor steg også ud af bilen. Men idet hun rejste sig op, sprang der en elastik i hendes trusser. Hun havde kjole på, og for at trusserne ikke skulle ryge ned, måtte hun holde sig på maven med den ene hånd. Det værste var dog, at nu havde hun kun én hånd at fægte med, mens hun skændtes med taxachaufføren.

Ikke nok med at hverken speedometret, kilometertælleren eller benzinmåleren virkede. Nu kunne vi kun have lys i den ene baglygte. Da vi havde ladet bagsæderne blive hjemme i Danmark, og det skete at bagdørene og døren bagi nogle måneder senere gik løse, skulle man ikke være alt for tryk ved at køre i vores bil. Det blev endnu værre på vej ned gennem bjergene på Peloponnes. Mange af dem var enormt stejle. Hver gang vi var kommet op ad toppen af et bjerg, begyndte motoren at koge over. Så måtte vi stå ud, åbne til motoren og lade den køle af.

Om aftenen kom vi til Tripoli, en by midt inde i bjergene. Der var ingen campingplads, så vi måtte sove på hotel. Om aftenen gik vi ud for at få noget at spise. Vi faldt da et spisested, hvor man kunne købe souvlaki, en pind med små kødstumper på, stegt over ilden, græsk salat med fetaost, Retzina, vinen med den specielle harpikssmag samt Ouzo, en brændevin med udtræk fra anisplanten. Rundt om de små borde sad udelukkende mænd. Fjernsynet var tændt i det ene hjørne. Der var en summen af stemmer. Men da vi trådte ind tav alle. Blikkene var rettet mod os. Vi var fremmede. En enlig mor og med tre børn. Hvor var manden? Vi havde lagt mærke til det helt fra Østrig. En kvinde kunne da ikke rejse alene uden en mand. Der måtte da være noget galt med hende. Hun kunne da heller ikke gå på restaurant, slet ikke uden sin mand. Folk begyndte at snakke igen....om os altså. Især da mor bestilte en souvlaki til sig selv og lod sine børn sidde uden at få noget at spise, begyndte folk virkelig at undre sig. Men det er sådan at Peter, Mimi og jeg er vegetarer og vi opdagede først senere, at der også var salat.

Om natten lå vi og frøs. Grækerne sover nemlig ikke med dyne over sig om natten. De sover med lagner og det måtte vi så også for vi havde ikke fået andet. Næste dag tog vi videre gennem bjergene til den yderste finger Messinias. Vi havde læst, at det skulle være meget grønt og frodigt. og det var der virkelig også. Der voksede appelsiner, mandariner, oliven, vindruer, bananer, johannesbrød og dadler. Høns og hunde løb rundt på vejene. På markerne stod får, geder og måske en gris bundet i skyggen af oliventræerne. Gamle pukkelryggede koner i sorte klæder kom trækkende med læssede æsler hen ad vejen. Vilde katte var der alle steder i byerne.

Vi kørte ned ad østsiden af fingeren, til det sydligste vi kunne komme. Til Koroni, en lille havneby. Der spiste vi aftensmad ude på havnen. Solen var ved at gå ned. Hvor skulle vi sove? På vejen derned ved en lille by, der hed Kalamaki, havde vi set en olivenlund helt ned ved vandet, hvor der stod en masse telte og campingvogne. Der kørte vi hen. Da vi kom, så vi at det bare var et sted folk havde slået sig ned. Det kostede ingen penge, men der var til gengæld heller ingen toiletter eller vand, kun havet selvfølgelig. Vi slog teltet op helt nede ved vandet. Det var mørkt, så vi vidste ikke helt hvordan her så ud. Men vi var trætte og skyndte os at krybe i soveposerne. Vi glædede os til den næste dag. Endelig var vi nået herved. Det var et helt fremmed land. En ny verden. Hvordan var her? Vores eventyr skulle først til at begynde. Vi ville komme til at opleve meget, det var sikkert.

Solens stråler varmede teltet op, så det føltes som en bageovn. Vi måtte lyne lynlåsen ned i vores lille firemandstelt. Nogle få meter fra os lå havet. I vandet var en lille klippeø. Den havde form som en mus og på ryggen af den stod der skrevet 'maus'. Fra de udtørrede marker med oliventræerne kunne vi høre æslernes evig melankolske kald. Teltet blev varmere og varmere. Det var uudholdeligt. Vi måtte ud, inden vi blev stegt. Vi tog luftmadrasserne og gik ud af teltet. Ud på stranden. En strand i det sydvestlige Grækenland. En for os helt ukendt verden. Vi satte os ned på luftmadrasserne lige udenfor teltet, og så over på bjergene på den anden 'finger' [på det som udgør Peloponnes, som har form som en hånd. red]. Bag os lå andre telte og campingvogne.

Dette var nu ingen campingplads, men derimod en privat strand, hvor man frit kunne komme og slå sig ned. Lige bag vores telt stod bilen parkeret under et oliventræ. Ved siden af os lå en polsk familie. Der var folk fra mange lande i Europa, dog var der flest tyskere. De andre var her kun på ferie, men vi havde jo i sinde at blive. Selvfølgelig ville vi ikke blive på stranden, men foreløbig boede vi nu her på denne plads i vores telt.

Her sad vi altså på vores luftmadrasser en tidlig morgen. Det var varmt, men ikke mere end at vi lige kunne holde det ud. Det luftede jo fra havet. Vi boede på denne strand et stykke tid. Vi levede ret primitivt. Udenfor teltet byggede vi et halvtag af lange bambusrør, hvor vi satte os i skyggen, når vi skulle spise. Vi havde et lille gasapparat og en enkelt kasserolle med låg til, som vi brugte til stegepande. Vi havde også et lille klapsammenbord og små stole til.

Om dagen kørte vi til den nærmeste by, hvor man kunne købe ind. Den hed Petalidi. Her kunne vi få en masse af de sydlandske frugter og grøntsager til næsten ingen penge. Æbler og gulerødder var derimod lidt dyre.

Om aftenen skete det, at vi tændte et bål og bagte snobrød. Når der kom nogle grækere forbi, grinede de af os. De var ikke vant til, at nogen bagte brød over et bål, når man ligeså godt kunne købe det færdiglavet.

Mens vi boede nede på stranden, lærte vi ikke rigtig noget til den græske befolkning at kende. Vi var for det meste os selv. Vi badede i havet hver morgen og sejlede på luftmadrasser om dagen. Peter fangede små fisk fra Maus. Man kunne soppe derud på strandbunden, men hvis man trådte ud et forkert sted, kunne man pludselig dratte ned i et 4-5 meter dybt hul. Det ville jo ikke være så godt, når man, som Mimi og Peter, ikke kunne svømme. De kom heldigvis ikke noget til. Men det gjorde jeg derimod. En dag da jeg var ude at bade, trådte jeg i et søpindsvin og måtte til læge og få taget giftpiggene ud. Det var nu godt vi havde vores bil, selvom hverken speedometret, kilometertælleren, benzinnmåleren, bremserne, dørene og visse andre ting var mere eller mindre ude af funktion.

Ca. 3 km fra stranden, hvor vi boede, lå en stor mark med oliventræer. Det var ingen indhegning om, og hønsene løb frit rundt og ud på vejen. Til næsten hvert træ stod en ged bundet. Foruden grise, hunde og katte var der to æsler. Ved den mark stoppede vi tit op når vi kom forbi.

Efter en uges forløb kunne vi ikke længere holde varmen ud nede på stranden. Vi måtte hen et sted, hvor vi kunne være i skyggen. Vi havde set, at de lejede værelser ud i huset ved siden af marken med gederne. Der lejede vi så et værelse. Desværre opdagede vi, at det ikke var dem, der ejede marken med dyrene, men derimod dem i huset overfor. Vi boede for os selv i en lille afdeling med halvtag over. Der var desuden nærmest et udendørs rum mellem værelserne, w.c.'et og køkkenet.

Helt for os boede vi dog ikke, for lige ved siden af boede en tysk familie på tre. En mor og hendes to sønner, der var på alder med Mimi og mig. Sammen med dem oplevede vi en masse. Vi gik på stranden og fangede små skildpadder. En dag gik vi op i et gammelt stenbrud og huggede marmor og krystaller ud. Det skete også at vi allesammen tog nogle lange traveture op i de frodige bjerge. Vi travede op, op og op. Vejen snogede sig på bjergskråningerne og var ikke særlig bred. I kanten af vejen voksede mandeltræer. Vi plukkede mandler, som vi knækkede og spiste, når vi kom hjem. Der var nok at slæbe på, for vindruerne på vinmarkerne var der heller ikke noget i vejen med. Tværtimod. Foruden dem plukkede vi også en masse johannesbrød og figner.

En dag, vi var på vej op ad bjerget, begyndte det pludselig at regne. Vi søgte da ly i en af de hvide kirker. De stod altid åbne og folk kunne bare gå ind. I kirkerne lå kostbare ting af det pureste guld og andre ædelværdier. Man kunne bare rende med disse ting, men der var ingen, der gjorde det. Der lå også nogle vokslys og en kasse med penge. Man kunne lægge penge i kassen, tage et vokslys og brænde det for at få tilgivelse for ens synder. Rundt om på vejene stod også små bedesteder, hvor folk kom og ofrede mange værdifulde ting. Disse bedesteder, der bestod af en kasse på stolper, var fyldt med billeder med gulddrammer, små figurer og en helt masse andre ting. Der var altid en olieflamme, der brændte og ved siden af stod en dunk med olie til at hælde på. Alt dette fik lov at stå, der var ingen der kom og snuppede noget.

Helt oppe på bjerget i en lille by boede en gammel mand og hans kone. Dem kendte den tyske dame, Gudrun. Vi besøgte dem i deres typisk græske hjem. Huset var hvidkalket og ikke særlig solidt. Der var en lang udvendig trappe og indenfor var alting dækket over med hvidt stof for ikke at blive støvet. Selv plastikblomsterne var dækket over med gennemsigtig plastik. Den gamle mand kunne kun tale græsk, men det var vi snart så vant til, selv om dette var vores første rigtige besøg i et græsk hjem.

Den lille by, Kalamaki, som vi boede i, lå langs landevejen. Vejene, hvor høns og hunde løb rundt, var ikke asfalterede. I haverne kunne man se et æsel stå bundet til en palme. Byen havde en lille café, hvor man kunne sidde og få noget at drikke. Indenfor var en gammel disk og nogle støvede hylder med kiks, cigaretter, chokolade og forskellig andre ting. På gulvet stod sække med kartofler og tomater og nogle plastikdunke med vin. Det var vin, som bønderne i omegnen havde lavet. Her kunne man komme og få en flaske fyldt op for ca. 2 kr. pr. liter. Man kunne også købe mælkeis, men sodavandsis kunne man derimod ikke købe ret mange steder i Grækenland.

Nu boede vi jo ikke længere lige ved vandet. Men på den anden side af vejen gik en lille sti ned til havet. Den var meget smal og førte ned over marker med oliventræer og en masse krat. Stranden var en sandstrand med spredte store sten. Aftenen før tyskerne rejste, holdt vi en afskedsfest nede på stranden. Vi sad i den lune sommernat rundt om bålet og sang, mens chikaderne hørtes i baggrunden.

De næste fjorten dage tog vi til byen, badede, gik ture og skrev breve hjem til vores far. Men her, hvor vi boede nu, kunne vi ikke blive om vinteren. Så mødte vi en græker, der hjalp os med at få et sted at bo. Det var ovre på den anden side af 'fingeren' i en by, der hed Pilos.

Mor skriver hjem i et brev:

"Kære Finn

Pilos onsd. d. 11.9.79

Så fik vi overstået endnu en flytning. Det er jo ikke så slemt at flytte, når man ikke har flere ting, end hvad der kan proppes ind i en Renault 6, inklusive fire mennesker. Det er heller ikke slemt at flytte fra noget dårligere til noget bedre, som i dette tilfælde. Oven i købet billigere end i Kalamaki. Vi har regnet efter på huslejen og har fået den helt nøjagtigt til 857 kr./md. Vi har enormt med plads at boltre os på, og har huset helt for os selv..."

Gaden vi boede i, hed Odhos Santarosa. Alle husene var hvide og lå hulter til bulter over og under hinanden. De allerfleste havde flade tage og nogle havde endda terrasse på taget. På alle fortove var malet hvide striber. De skulle males op hver onsdag eller i hvert fald en gang om ugen. Men det blev for det meste gjort om onsdagen, for der havde alle tidlig fri, når alt lukkede klokken tolv. Meningen med de hvide striber var, at få folk til at vaske deres fortov. For at kunne male på fortovet, måtte det jo først vaskes.

Odhos Santarosa var enormt stejl og gik helt ned til vandet. Der gik to gader tværs over den, og lige under hvor de krydsede, var der trapper ned til den næste del af gaden. Vi boede på hjørnet, hvor Odhos Methoni krydsede. Den førte ned til centrum af byen. Når vi stod oppe på Odhos Methoni boede vi faktisk under jorden. Gik vi så rundt om hjørnet og ned ad Odhos Santarosa lå vores vinduer lige over jorden, men døren, som lå længere nede, var af normal størrelse. Oven over os boede værten, som havde indgang i den anden gade.

Nede midt i byen ved havnen lå en stor plads. Det var bytorvet. Det var belagt med fliser og i siden stod nogle palmer. Der var også to kæmpemæssige træer. Under dem stod stole og borde, der hørte til caféerne på den anden side af vejen. I disse caféer holdt alle mændene til. De sad hele dagen og spillede kort og drak ouzo, mens konerne gik hjemme.

Rundt om på torvet stod små sekskantede gadekiosker, hvor man kunne købe slik, cigaretter og souvenirs. På selve den store torveplads afholdtes der byfester ved særlige lejligheder. Rundt om torvet lå butikkerne, caféerne og restauranterne. Der gik en vej rundt om torvet, og fra denne vej førte andre veje op ad bjergsiderne og ud af byen. På en kæmpe bakketop i udkanten af byen lå en kæmpe fæstning fra 12-1300 tallet. Mange af de græske byer var vokset op omkring fæstninger eller andre rester af bygningsværker fra gammel tid.

Den strand, der lå når man gik ned ad Odhos Santarosa, var af cement. Der gik nogle trappestiger ned i vandet. Ved siden af cementstranden var et lille stykke sandstrand, derefter kom havnen og torvet. Helt ude på havnekajen havde restauranterne stillet deres stole og borde, hvor folk kunne sidde og spise. Der var en restaurant vi altid kom på. Og det var ret tit, for det var lige så billigt at spise på restaurant som at lave maden selv - i hvertfald hjemme i Danmark. Det græske mad bestod meget af olieretter med tomater og udhulte peberfrugter. De havde også en speciel salat med fetaost. Al deres mad var meget krydret, så man måtte drikke Retzina til.

I vores eget køkken havde vi et gasapparat. Vores værelser var meget store, men vi havde næsten ingen møbler og slet ingen skabe. Alle vores ting og vores tøj måtte ligge fremme. Vores gulve var af marmor, selv badeværelsesgulvet. For vinduerne havde vi, som i alle andre huse, skodder for. Fra køkkenet gik en dør ud til haven. Der stod to appelsintræer, et mandarintræ og en palme. Men appelsinerne og mandarinerne var uspiselige, for grækerne havde det med, at hælde deres spildevand med sæbe i, ud i haven. Naboens høns slap altid løs og løb rundt og larmede i haven.

Kort tid efter, at vi var flyttet til Pilos, skulle vi meldes ind i den græske skole, der lå i udkanten af byen. Oppe fra skolen kunne man se ud over hele byen. Ved siden af skolen lå en granskov med en masse store kampesten, og bagved den lå ruinen. I skolen var der op til 6. kl., bagefter kom man på gymnasiet, som lå nede ved stranden. Der var ingen på skolen, der kunne engelsk, så da vi skulle indmeldes måtte skoleinspektøren sende bud efter bankdirektøren. Han var den eneste, der kunne engelsk. Da vi slet ikke kunne noget græsk endnu, blev vi sat ned i en klasse under vores egentlige klassetrin. Peter kom i 2. kl., Mimi i 4. og jeg i 5. Nu kaldte de ikke klasserne ved talnavne, men bogstaver, så det kom til at hedde Vita, Ddelta og Epsilon på græsk.

Alle pigerne i skolen gik i skoleuniformer, der bestod af en blå kjole. I fritiden var der mange piger, der gik i lange bukser, men i skolen skulle man have kjole og helst uniformen på. Derimod gik drengene i skole med deres almindelige tøj. Lørdag var en skoledag, som alle andre. Kun om søndagen havde vi fri, der gik alle i kirke (undtagen os ugudelige).

Hver morgen, når skolen begyndte, skulle vi alle samles på pladsen udenfor skolen. Her skulle hver klasse stille op i to rækker, en række med piger og en med drenge. Så skulle vi i kor sige fadervor på græsk og gøre korsets tegn tre gange. Om lørdagen blev også flaget hejst og så sang vi den græske nationalsang.

Skolen var gratis at gå i, men vi skulle selv købe hæfter. I klasserne sad vi på gammeldags træbænke, der stødte op til hinanden. Katederet, der var et almindeligt bord med en plastikdug, stod på en lille forhøjning lavet af træ. Når læreren kom ind skulle alle rejse sig og blive stående, til man fik lov at sætte sig. Var der nogen, der var frække fik de et rap over fingrene med en lineal. Hver klasse havde kun én lærer, og ham/hende havde de til alle fag.

Vi havde ingen gymnastikundervisning, men derimod skulle vi marchere rundt på pladsen uden for skolen. Forrest gik to rækker med hver tre i, to piger med en dreng i midten og modsat. Så kom alle pigerne med fire i hver række og bagefter drengene. Der blev spillet et bånd med trommeslag, som vi skulle gå i takt til. Mens vi marcherede rundt stod en lærer og råbte: Ena, dhio, ena, dhio (en, to, en to)... Så gjalt det bare om at holde takten. Meningen med dette forstod vi først senere. Det var nemlig øvelse til en parade, der skulle opføres ved den store byfest den 28. oktober. Det var den dato, der i Pilosbugten udkæmpedes et stort søslag, der senere førte til Grækenlands befrielse af tyrkisk herredømme. Inden byfesten kom store krigsskibe sejlene fra England, Rusland og Frankrig. Det var de lande, der havde hjulpet Grækenland mod Tyrkiet. Soldaterne fra disse skibe deltog i paraden, der endte på torvet. Eleverne fra 4. kl. og opefter deltog, men da Mimi og jeg ikke havde det særlige tøj, man skulle have på, var vi ikke med.

I skolen havde alle pigerne udendørs danseundervisning, mens drengene måtte løbe rundt og lege i skoven. Det var kun pigerne, der skulle lære de græske danse, som også blev opført til byfesterne.

Når vi enten af læren eller eleverne skulle have noget forklaret, skete det med en blanding af græsk, tegnsprog og nogle engelske ord. Vi fik da til sidst lært græsk nogenlunde, i hvert fald så vi kunne forstå det.

I min klasse gik en dreng, der hed Karili. Han havde tre storesøstre, Kari, Dora og Dina. De boede nogle huse længere oppe ad Odhos Santarosa. De tre piger gik i gymnasiet og kunne lidt engelsk. Men forældrene kunne kun græsk, som de fleste andre voksne. Der var heller ikke mange voksne, der overhovedet havde gået i skole. Den familie der blev vi mægtigt gode venner med. Vi lærte nogle græske lege, men ved middagstid skulle vi stoppe, for så skulle folk have ro til at sove. Somme tider spillede vi bånd. Det var den slags musik med Elvis Presley og sådan nogen, der var moderne i Danmark for 20 år siden. Discomusik havde de aldrig hørt om.

Peter og Karili gik for det meste nede på stranden og fangede krabber. Der var også somme tider nogle nede på stranden, der, med dykkerudstyr og harpuner, havde fanget blæksprutter.

De græske børn var nu vældig søde, undtagen når der var katte i nærheden. At jage katte var nemlig en yndet leg hos de græske børn. Især hos drengene. De skræmte dem og kastede sten efter dem. Der var heller ingen der gav kattene mad, de fik bare lov at løbe rundt i byen og rode i skraldespandene. Nogen var der selvfølgelig, der stillede mad ud til dem. Bl.a. os. Vi havde en vildkatte-familie, der kom i vores have. Men der lå katte overalt i gaderne, som var døde af sult. Det var både voksne katte og killinger.

Vi plejede at handle i en grønthandel, der lå i den anden ende af byen. Det var en græsk mand og hans kone, der havde den, og som selv arbejdede der. De havde engang boet i Tyskland og kunne altså tysk. Min mor snakkede meget med dem, når hun var oppe for at købe grøntsager og frugt. Hun har selv boet i Tyskland og taler ret godt tysk. Grønthandleren's boede på den anden side af gaden i en stor lejlighed. De havde to voksne sønner, Nico og Spiro og en datter på syv. Hun hed Eleni, og hun fik aldrig nogensinde lov til at lave andet end skolearbejde. Hun gik både i skole om formiddagen og til privatundervisning om eftermiddagen. I sin fritid skulle hun også lave skolearbejde, hun måtte aldrig lege, ikke engang grine.

Grønthandlermanden hed Panagiortis, men det kunne mor ikke udtale, så vi kaldte ham Papageno. Hans kone kaldte vi Papagena. Papageno havde engang fået en container ned over sig, og gik nu med krykker. Hvis vi en dag ikke vidste, hvor vores mor var blevet af, kunne vi altid finde hende oppe hos Papageno og Papagena. Oppe i deres grønthandlerbutik blev senere lavet café, hvor mor på den ene væg malede et stort maleri.

Skønt vejret var varmt langt hen på vinteren, og man næsten kunne bade i november, kunne der godt komme nogle ordentlige regnskyl. Så regnede det ned i stride strømme hele dagen og oversvømmede alt. En sådan dag havde det regnet så meget, at det sted, hvor torvet lå, gik ud i et med havet. Længere oppe i byen havde ligget en 30-40 store olietønder. De var blevet taget med af vandet, der drev ned gennem gaderne som floder, og hen over torvet og til sidst skyllet ud i havnen, hvor tusind andre ting lå. Den dag fik vi ikke lov til at gå hjem fra skole. Politiet kom, og så blev vi kørt hjem i små hold.

Senere faldt der sne i bjergene. Når vi skulle til den nærmeste storby, Kalamata, skulle vi gennem bjergene, hvor der nu lå sne. Folk, der kom derop, blev helt vilde. De parkerede deres biler og begyndte at rulle store snebolde. Så lavede de snemænd og satte dem på køleren eller taget af bilen. Derefter kørte de ned i byerne, og kørte rundt dernede, så folk rigtig kunne se at de havde været oppe i sneen (Sådan var vi nu ikke).

I december fik vi lov at få hund. Den skulle bringes hjem til os. Vi gik og ventede og endelig kom bilen med manden, vi skulle have den af. Han standsede bilen, gik ud og hen til ladet. Der tog han en sæk og bandt den op, vendte den på hovedet og rystede den. Ud dumpede en halvstor hvid jagthund med sorte pletter. Det var vores og han kom til at hedde Shubi. Sådanne hunde som Shubi rendte frit rundt i byen. De andre hunde var bange for Shubi, men det eneste Shubi var bange for, var at få våde poter. Så skulle han helst bæres.

Vores far skulle jo stadigvæk sende penge ned til os. Det gik godt indtil banken en dag ikke ville udlevere 4000,- kr., vores far havde telegraferet til os. De påstod, at der aldrig var sendt nogen. Det blev så en længere historie, men endte efter nogle dages forløb med, at min mor opklarede et svindelnummer, der var foretaget i banken. Det var én, der arbejdede der, som havde lavet noget fup og så selv taget pengene.

Da vi havde boet i Pilos i lidt over et halvt år, ville vi have vores far ned og besøge os. Det kom han. Han tog flyveren ned til os en tid før jul. Han blev venligt modtaget af både den græske familie og Papageno og Papagena.

Lillejuleaften tog vi ned for at spise på vores ynglingsrestaurant. Der kom vi i snak med to englændere og deres børn, der ca. var på vores alder. De havde sejlet hele vejen herved i deres lille husbåd og var på vej til Cypern, en lille ø nede ved Tyrkiet. De havde medbragt alle de ting de ejede.

Kl. 6 morgen juleaftensdag var der én, der hamrede og bankede på vores dør. Jeg stod op og åbnede. Der stod den engelske dame og var gennemblødt. Under den ene arm havde hun en juleand og under den anden en stor teddybjørn. Begge ting var drivvåde. Det var det eneste hun havde redet, for om natten var det blæst op til orkan og alt hvad, der lå i havnen var blevet slynget rundt som i en vaskemaskine. De to børn, drengen og pigen, var blevet kastet overbord, men var så senere blevet redet op af en fisker. Hvor de nu befandt sig, vidste hun ikke. Men hendes mand var ude på båden endnu, og han skulle redes i land! Vi fik hurtigt tøj på og kæmpede os gennem orkanen ned til havnen. Der var en masse mennesker, der sad i deres biler og bare gloede. Men der var jo en mand, der skulle redes for ikke at blive slynget mod klippeskærene, så min mor gik hen til en mand, der sad i sin bil. Hun spurgte om han ikke kunne hjælpe, men han sagde bare: 'To much problem!' og rullede vinduet i igen. Vi var også nede hos havnepolitiet, men de gad heller ikke tage sig noget af det. Han var jo også udlænding.

Imens havde de to englænder og min far fået udspændt et reb mellem skibet og klipperne. Nu skulle englænderen på skibet gå i armgang over til klipperne, men hans kræfter var brugt op, og han faldt i vandet. I et forsøg på at hjælpe ham op faldt hans kone også i. Nu stod min far dér og skulle rede dem begge. Han satte sig op på klippen og tog fat i rebet og hev til. Da de kom op, var de begge helt udkørt og måtte næsten bæres hjem til os. De fandt børnene igen, men det var også det eneste, foruden det tøj de gik i, de havde tilbage. Alle deres ting var drevet til søs, og deres båd var totalt smadret.

Oppe i bjergene i en by, der hed Kinigu, ikke langt fra Pilos, havde vi købt et hus. Det var Papageno, der havde fundet det til os og havde ordnet det sådan, at vi kunne købe det. Alle husene i Kinigu var bygget op af store sten. Der var hverken vand eller varme indlagt i husene.

Byen var som en stenalderby. Folk, der boede der, var hundrede år tilbage i tiden. Når vi kom kørende gennem byen i vores bil, stimlede folk sammen og stod og gloede. Folk i sorte klæder red rundt i gaderne på æsler. Shubi, der jo var en jagthund, kunne nemt risikere at blive hængt op i et træ med en galge om halsen. Sådan gjorde de nemlig ved hunde, der fik fat på en af alle de høns, der løb rundt i gaderne. Vores 'hus' var i to afdelinger. Køkkenet lå afskåret fra resten af rummene, og for at komme derud skulle man først udenfor. I køkkenet var et ildsted. Det var det eneste sted i huset, der var varme. Kinigu lå jo oppe i bjergene, hvor det havde sneet, så om natten lå vi og sov i frostgrader.

To dage efter vores indflytning i Kinigu, rejste jeg med far hjem til Danmark. De andre skulle blive boende dernede. Ikke længe efter at vi var taget afsted, begyndte rotterne at komme frem. De løb hen over ilden i ildstedet og hen over loftet om natten. Af skræk for at de skulle komme ned i sengen brændte lyset hele natten. Om morgenen vågnede Mimi, Peter og mor ved at æslet i kælderens (!) hylede.

Mor havde været syg inden vi tog afsted, og nu var det blevet så galt, at hun måtte på hospitalet. Mimi og Peter flyttede med og gik rundt nede i byen om dagen. Shubi kom hen til en jæger, hvor han blev.

Efter en uges tid fik min mor det bedre, og de kunne rejse hjem til Danmark. Bilen blev dernede sammen med alle vores ting og alt tøjet. Nu skulle vi bare have fundet et sted at bo, men det er en helt anden historie.

Lulu Charlotte Harteg Jacobsen 1981 (Dengang var mit navn Charlotte Harteg)